

Joan Eluordi

D'ençà que Meliès va filmar el curtmetratge *Viatge a la lluna*, la indústria cinematogràfica no ha parat de produir grans pel·lícules fantàstiques. El cinema ha estat denominat la fàbrica de somnis, però potser seria més correcte dir "la màquina de veure els somnis": a la pantalla prenen realitat les imatges dels mons somiats -siguin reals o ficticis, és igual. Al cinema podem veure el futur, o els futurs, si volem parlar amb propietat, ja que si no creiem en la predestinació el futur ha d'esser múltiple.

Les pel·lícules sobre els futurs són un subgènere dintre de la mal denominada ciència ficció que, per la seva banda, forma part del gènere de cinema fantàstic. Una denominació més ajustada seria cinema d'especulació social, encara que ningú aniria al cine a veure una pel·lícula d'un gènere tan pretensió i amenaçadorament avorrit. Per sort, els cineastes han preferit contar històries a desenvolupar teories. Imaginar una societat futura és plantejar-se cap a on pot derivar el nostre món, com funcionarien altres fórmules d'organització social. Aquest qüestionament de les estructures socials dona actualitat permanent a les millors obres; per exemple, *1984* manté plena vigència encara que hajan superat la data nominal i hagi caigut el mur de Berlín, *1984* sempre serà un futur encara que amb la data caducada. En definitiva, i en contra del que alguns creuen, la ciència ficció és el més conceptual i sociològic de tots els gèneres cinematogràfics.

El cicle CINEMA I FUTUR ens porta tres pel·lícules de tres èpoques molt diverses i amb tres estètiques molt pròpies de cada una d'elles. Un lloc comú de totes tres pel·lícules és presentar la ciència al costat del poder i sempre amenaçat la dignitat, la cultura i la identitat de l'individu. La ciència sense consciència que vol crear l'home perfecte, però a costa de sacrificar la mateixa humanitat de l'home, oblidant que no hi ha futur sense dignitat, cultura i identitat, si no hi ha memòria col·lectiva.

Metropolis és una peça mestra de l'expressionisme dels anys 20, amb una lluita de classes com a teló de fons i la rebel·lió de les masses oprimides i explotades. Estèticament ens ofereix unes imatges inoblidables, com el canvi de torn dels obrers, la creació del robot Maria o la ciutat futurista de gratacles cubistes. La preocupació social -i fins i tot sindical- de la història beu de les doctrines a l'ús de l'època, el socialisme, anarquisme, bolxevisme i, perquè no, nacionalsocialisme.

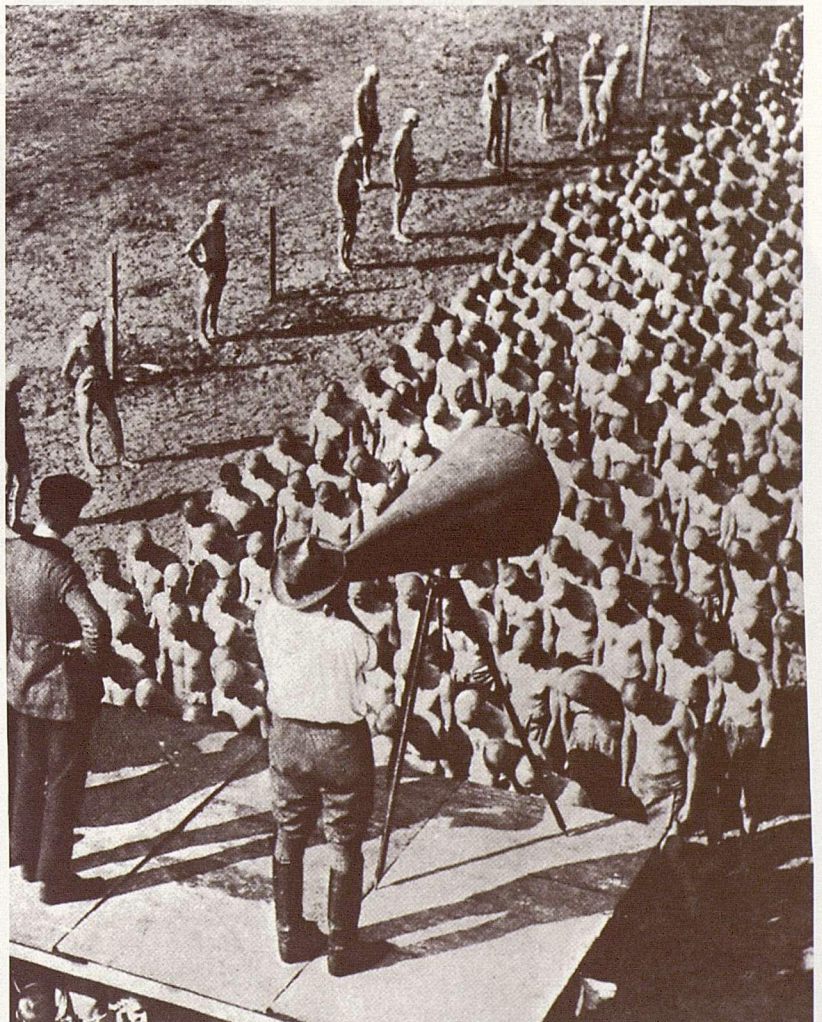
Quaranta anys més tard, amb la guerra freda i el triomf del consumisme, Truffaut no podia contar històries tan punyents i feridores; *Fahrenheit 451* sembla molt més *light* i amb la diletància de la *gauche divine* es qüestiona què seria del món sense llibres i dona una resposta entre el mesianisme d'uns

pocs i la comuna *hippie*. Pel·lícula oblidada en les reposicions, potser sigui ara un bon moment de revisar-la, com s'està fent amb altres expressions artístiques dels anys seixanta.

I vint anys més tard la magnífica i inquietant *Blade runner* de Ridley Scott ens submergeix en una ciutat caòtica i pluriracial dominada per les multinacionals on ningú té segur ni la seva pròpia memòria que li distingeixi d'esser un producte fabricat, un *repllicant*. ♦

A la Sala de Cultura de Ciutadella, del 31 de gener al 21 de febrer: cicle de CINEMA I FUTUR, amb les pel·lícules "*Metropolis*" de F. Lang, "*Blade runner*" de R. Scott i "*Fahrenheit 451*" de F. Truffaut, presentades per Fernando Pérez Pachó i Miquel Barceló.

Fritz Lang dirigint
Metropolis

"Morir plegats és més íntim que no viure plegats"
d'un personatge a *Náufragos* (1943) d' Alfred Hitchcock